VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Asiantuntijalausunto

13.4.2026

Eduskunta, sosiaali- ja terveysvaliokunta

Valtiovarainministeriön asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä (HE 40/2026 vp) työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle koskien hallituksen esitystä työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi.

Hallituksen esityksessä ehdotetuilla muutoksilla kevennetään eläkelaitosten vakavaraisuuden sääntelyä, lisätään vanhuuseläkkeiden rahastointia ja rajoitetaan työeläkkeisiin tehtäviä indeksikorotuksia korkean inflaation tilanteissa. Muutoksilla tavoitellaan työeläkejärjestelmän rahoituksellisen kestävyyden varmistamista ja riittävän etuustason turvaamista.

Vaikutusten osalta vakavaraisuussääntelyyn kohdistuvien muutosten arvioidaan hallituksen esityksessä kasvattavan eläkelaitosten osakepainoja keskimäärin noin 17 prosenttiyksiköllä, jolloin niiden paino nousisi nykyisestä hieman yli 50 prosentista hieman yli 70 prosenttiin kaikista sijoituksista. Pitkän aikavälin vaikutukset niin työeläkejärjestelmään kuin julkiseen talouteen on myös arvioitu positiiviseksi: työeläkemaksu laskisi mediaaniskenaariossa 4,0 prosenttiyksikköä vuoteen 2090 mennessä ja julkisen talouden kestävyysvaje pienenisi 0,8 prosenttiyksiköllä suhteessa BKT:hen.

Valtiovarainministeriö pitää ehdotettuja muutoksia hyvinä ja julkista taloutta vahvistavina, mutta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotukset lisäävät eläkejärjestelmän sijoitusriskejä ja uudistuksen positiiviset vaikutukset näkyvät vasta hyvin pitkällä aikavälillä. Muutoksilla ei siten todennäköisesti pystytä vastaamaan julkista taloutta kohtaaviin lähivuosikymmenien haasteisiin. Päinvastoin hallituksen esityksen arvioiden mukaan työeläkemaksuprosentin mediaani olisi nykylakia korkeampi aina vuoteen 2045 asti, mikä viittaa siihen, että uudistus odotusarvoisesti lievästi heikentäisi julkista taloutta ensimmäiset vuosikymmenet. Muutos nykylainsäädäntöön verrattuna olisi kuitenkin varsin maltillinen.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 0295 16001 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Koska luonnoksessa ehdotetussa uudistuksessa ei muuteta eläkejärjestelmän sisäistä riskienjakoa, sijoitusriskien kasvaminen tarkoittaisi, että eläkejärjestelmän maksajat kantaisivat vastaisuudessa suurempaa riskiä. Myös arvioitu työeläkemaksujen vaihtelu kasvaisi Eläketurvakeskuksen arvioiden mukaan verrattuna nykyjärjestelmän mukaiseen tilanteeseen, mikä kertoo siitä, että työeläkejärjestelmän rahoitukseen kohdistuisi ehdotettujen muutosten jälkeen aiempaa suurempia riskejä.

Koska työeläkejärjestelmä on keskeinen osa julkista taloutta, vaikuttavat sen rahoitusasemassa tapahtuvat muutokset myös muuhun julkiseen sektoriin. Jos eläkejärjestelmän sijoitustuotot kehittyvät lähivuosina selvästi arvioitua heikommin, heijastuvat ne jollakin aikavälillä korkeampina työeläkemaksuina koko julkiseen talouteen. Vastaavasti odotettua paremmat sijoitustuotot heijastuisivat mahdollisesti matalampina työeläkemaksuina, mikä loisi mahdollisuuden kohentaa julkisen talouden velkasuhdetta.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että arvioiden perusteella uudistuksen positiiviset vaikutukset nykylainsäädäntöön verrattuna realisoituisivat vasta pitkällä aikavälillä. Tämä johtuu siitä, että niin kasvaneiden tuottojen kuin rahastoinnin kasvun vaikutukset perustuvat suurelta osin korkoa korolle -ilmiöön. Arvio uudistuksen vaikutuksesta julkisen talouteen puolestaan perustuu kestävyysvajeeseen, joka on luonteeltaan äärettömän horisontin laskelma. Siten se huomioi uudistuksen mahdollisia vaikutuksia myös seuraavilla vuosisadoilla, joiden toteutuminen on jo hyvin epävarmaa.